

Vermissing en ontvluchting

Vermissing en ontvluchting

Wanneer je in de zorg werkt, kun je te maken krijgen met het ongewenst verdwijnen van een zorgvrager. Dit noemen we vermissing of ontvluchting. In deze leereenheid leer je wat vermissing of ontvluchting precies is en hoe je moet handelen bij zo'n calamiteit.

Wat is vermissing of ontvluchting?

Vermissing of ontvluchting

Vermissing of ontvluchting is een incident waarbij een zorgvrager het gebouw of het terrein zonder toestemming heeft verlaten of een incident waarbij een zorgvrager tijdens een beveiligd transport (vervoer) is ontvlucht.

Onderverdeling

Vermissingsincidenten zijn onder te verdelen in:

- dwalen (rondzwerven)
- weglopen of niet terugkomen
- ontvluchting aan begeleiding
- ontvluchting uit een gesloten situatie
- anders (ontvluchtingen die niet bij bovenstaande vier onderdelen passen)

Bron: ggznederland.nl , zoek op Handreiking VIM

Waar komt het voor?

Waar krijg je als verzorgende te maken met vermissing of ontvluchting?

- Vermissing of ontvluchting komt vooral voor in de psychogeriatric. Bijvoorbeeld wanneer een verwarde zorgvrager de zorginstelling verlaat en gaat dwalen.
- In de geestelijke gezondheidszorg komt ontvluchting voor. Bijvoorbeeld wanneer een zorgvrager niet meer wil meewerken aan een behandeling die hij volgt in een (gesloten) instelling en wegloopt. Dit noemen we onttrekking aan de zorg.

Vermissing of ontvluchting komt vooral voor in de psychogeriatric.

Gevaar

Als een zorgvrager ontvlucht of vermist wordt, kan dat gevaarlijk zijn voor hemzelf of de omgeving, bijvoorbeeld:

- Een verwarde zorgvrager gedraagt zich agressief.
- Een oudere met dementie steekt een drukke straat over.
- Een suïcidale zorgvrager brengt zichzelf en andere mensen in gevaar met zijn plannen. Iemand is suïcidaal als hij een einde aan zijn leven wil maken.

Handelingswijze bij vermissing of ontvluchting

Wanneer een persoon wordt vermist of de zorginstelling is ontvlucht, zoek je eerst goed in de instelling. Je doet dit op de volgende manier:

- Informeer je leidinggevende en de receptie dat de zorgvrager zoek is.
- Doorzoek alle ruimtes in de zorginstelling. Kijk ook in kasten, toiletten enzovoort.
- Zoek in de omgeving van de zorginstelling.

- Zoek uit wie de zorgvrager als laatste heeft gezien en waar hij de zorgvrager heeft gezien.
- Waarschuw collega's en mensen in de buurt om uit te kijken naar de zorgvrager. Gebruik hierbij een foto van de zorgvrager.
- Denk intussen na waar de zorgvrager zou kunnen zijn of waar hij naartoe gegaan zou kunnen zijn (een vriend of vriendin of familielid bijvoorbeeld).
- Als je de zorgvrager na één uur nog niet hebt gevonden, ga dan naar de directie van de zorginstelling. De directie licht de familie (en eventueel de politie) in.

Casus

Mevrouw De Wit

Verzorgende Mirjam loopt 's ochtends de kamer van mevrouw De Wit (85 jaar, alzheimer) in, maar haar kamer is leeg. Mirjam kijkt op de gangen en loopt daarna naar de receptioniste om te vragen of zij mevrouw De Wit heeft gezien. De receptioniste vertelt dat ze het afgelopen uur een paar keer de receptie heeft verlaten en dat ze mevrouw De Wit niet heeft gezien. Mirjam geeft aan haar leidinggevende door dat mevrouw De Wit zoek is. Daarna zoekt Mirjam in de andere ruimtes in het verzorgingshuis. Ze vraagt ook aan haar collega's of zij mevrouw hebben gezien.

Haar collega Mariëlle heeft mevrouw een halfuur geleden richting de receptie zien lopen. Daarna heeft niemand haar meer gezien. Mirjam waarschuwt andere collega's en gaat zoeken in de wijk. Ze neemt een foto van mevrouw De Wit mee. Een van de buurtbewoners is zijn hond aan het uitlaten. Hij vertelt dat hij mevrouw De Wit een eindje verderop aan de waterkant heeft zien zitten.

Mirjam loopt naar mevrouw De Wit en neemt haar gauw mee naar binnen. Het vriest buiten en mevrouw draagt alleen een pyjama. Eenmaal terug in het verzorgingshuis zorgt Mirjam dat mevrouw De Wit gauw weer warm wordt en alsnog de zorg krijgt die ze nodig heeft.

Samenwerking met de politie

Soms is het bij de zorginstelling bekend waar de zorgvrager is en weet het personeel ook dat de zorgvrager erg zal tegenwerken wanneer hij terug moet naar de zorginstelling. Hij gebruikt bijvoorbeeld geweld of slaat op de vlucht. In zo'n situatie is het verstandig dat de zorginstelling de politie inschakelt en om assistentie vraagt.

Formulier 'Aanmelding vermissing'

Voor vermissingen zonder directe spoed heeft de politie een online meldingsformulier. Dit moet ingevuld worden door de zorginstelling. Officieel is de directeur van de zorginstelling verantwoordelijk voor het opgeven van de vermissing. Maar meestal geeft de behandelende collega de vermissing door. Wie dit doet, kan per zorginstelling anders zijn.

Op het formulier kan een digitale foto van de zorgvrager worden toegevoegd als bijlage. Daarom is het heel belangrijk dat er van iedere zorgvrager een digitale (en goed lijkende!) foto in het dossier zit.

Vanaf het moment dat een zorgvrager bij de politie als vermist is opgegeven, beslist de politie hoe zij de zorgvrager gaat opsporen.

In sommige (uitzonderlijke) gevallen wordt bij een vermissing de media ingezet, zoals televisie, Burgernet of Amber Alert. Maar ook Twitter en Facebook worden vaak gebruikt bij een vermissing.

Afmelding van de vermissing

Wanneer een zorgvrager gevonden is, kan de vermissing online worden afgemeld via het formulier 'Afmelden vermissing'. Wanneer de politie de zorgvrager heeft gevonden, zorgt zij er ook voor dat de zorgvrager terugkomt in de zorginstelling.

Soms is bij de zorginstelling intussen bekend geworden waar de zorgvrager is en dan haalt de zorginstelling de zorgvrager zelf terug.

Signaleren van risico's en preventie

Er is een extra groot risico op vermissing of ontvluchting:

- wanneer een zorgvrager onvrijwillig wordt opgenomen
- wanneer een zorgvrager zich regelmatig niet aan afspraken houdt (bijvoorbeeld te laat terugkomen van verlof)

Maar ook bij een vrijwillige opname kan er een groter risico op vermissing zijn. Denk aan zorgvragers die zich gemakkelijk laten beïnvloeden door mensen in hun omgeving die misbruik van ze willen maken.

Voorbeeld

'Toen ik na een paar maanden op weekendverlof ging en mijn oude vrienden weer tegenkwam, begrepen zij niets van mijn vrijwillige opname. Ze vonden het belachelijk dat ik niet meer thuis woonde. Ze vonden dat ik na het weekendverlof gewoon thuis moest blijven, zodat ik weer met ze op straat kon hangen. Het eerste weekendverlof ben ik niet op tijd teruggegaan. Ik heb tegen mijn ouders gezegd dat ik langer verlof had. Maar de afdelingsmanager belde diezelfde avond al om te vragen waar ik bleef. Gelukkig konden we het goed uitpraten, waardoor het niet weer gebeurde.'

Jan-Willem (twintig jaar, vrijwillig opgenomen in een GGZ-instelling)

Voorzorgsmaatregelen die het opsporen kunnen versnellen

Is er bij een bepaalde zorgvrager een extra risico op vermissing of ontvluchting? Neem dan voorzorgsmaatregelen:

- Zorg dat de zorginstelling naam, adres, woonplaats, telefoonnummer en e-mailadres heeft van een betrouwbare contactpersoon van de zorgvrager.
- Noteer de gegevens van die contactpersoon op een bekende plek.
- Zorg dat er een duidelijke en goed lijkende (ook digitale) foto van de zorgvrager is.
- Zorg voor een signalement van de zorgvrager, dus een beschrijving van het uiterlijk: lengte, postuur (mager, dik, lang, kort), leeftijd enzovoort.

Voorzorgsmaatregelen bij alzheimer en dementie

Heeft een zorgvrager alzheimer of dementie? Dan kun je nog meer maatregelen nemen.

Daardoor is de zorgvrager gemakkelijker te vinden of wordt hij snel teruggebracht naar de zorginstelling.

- Zorg dat de zorgvrager zijn adres bij zich draagt, bijvoorbeeld in een SOS-ketting of SOS-armband, een visitekaartje, adreslabels in de kleding enzovoort.
- Laat de mensen in de buurt weten dat de zorgvrager dement is en kan gaan dwalen. Zij kunnen dan meteen ingrijpen, als ze de zorgvrager buiten zien rondlopen.
- Zoek uit naar welke vaste plekken de zorgvrager loopt als hij gaat dwalen. Zorg dat collega's, buurtbewoners en familie deze plekken ook kennen.

- Informeer de wijkagent over de situatie.

Bron: alzheimer-nederland.nl